

6.

Svätý Pavol – apoštol národov

Diecézna škola viery IV.

Po Ježišovi je apoštol Pavol osobou, o ktorej máme v Novom zákone najviac informácií. Máme totiž nielen rozprávanie, ktoré podáva Lukáš v Skutkoch apoštolov, ale aj listy, ktoré pochádzajú priamo z jeho pera a ktoré bezprostredne odhaľujú jeho osobnosť a myslenie.

Detstvo a mladosť

Pavol sa narodil v židovskej rodine v Tarze, v meste, ktoré leží v cilícijskom kraji v Malej Ázii na území dnešného Turecka. Pavol tu spoznal grécku kultúru, jazyk, filozofiu a myslenie. Pavol dostal aj židovské základy. Jeho formovanie sa rozvíjalo predovšetkým z náboženskej stránky. Od detstva sa oboznamoval s Bibliou. Židia v diaspóre používali jej grécky preklad známy ako Septuaginta. V synagóge sa čítalo Sväté písmo v hebrejskom a aramejskom jazyku. Takže Pavol dostal vzdelanie aj v týchto jazykoch. Okrem tohto intelektuálneho formovania sa naučil od svojich rodičov aj remeslu, ako to bolo zvykom u Židov. Židovské príslovie hovorí: „Každý muž je povinný vyučiť syna remeslu. Kto nevyučí syna remeslu, naučí ho zlodejstvu.“ Mesto Tarzus patrilo v tých časoch do Rímskej ríše, preto aj Pavol bol rímskym občanom a ovládal rímske zákony.

Presný dátum Pavlovho narodenia nepoznáme. Predpokladá sa, že to bolo niekedy medzi rokmi 5 – 10 po Kr. Keďže pochádzal zo židovskej rodiny, dostal pri obriezke židovské meno Šavol odvodené z hebrejského slovesa *šaal* – *žiadať*. Podľa vtedajšieho bežného zvyku Židov v diaspóre dostal aj rímske meno Pavol, keďže bol aj rímskym občanom. Práve pod týmto menom vošiel do dejín ako „Pavol z Tarzu“.

Výraznou zmenou v živote mladého Pavla bola výchova pri nohách Gamaliela v Jeruzaleme. Správu, že vyštudoval u Gamaliela, nám podáva aj on sám v Skutkoch apoštolov: *Pri Gamalielových nohách som sa naučil prísne žiť podľa zákona otcov a horlil som za Boha, ako aj vy všetci dnes (Sk 22,3)*. Najdôležitejšou charakteristikou farizejov však bolo pridržanie sa „tradície otcov“ a snaha o presný výklad Mojžišových zákonov. Boli presvedčení, že popri napísanom zákone existuje ešte ústny zákon, čo sa prejavovalo v dodržiavaní množstva ďalších predpisov a zákazov, ktoré Mojžišov zákon neuvádzal. Verili v nesmrteľnosť ľudskej duše; v odmenu a trest po smrti, vo vzkriesenie tela po smrti, v anjelov, čo saduceji odmietali. Zo života samotného Pavla vieme o týchto náboženských rozdieloch: *Ale Pavol vedel, že jedna časť sú saduceji a druhá farizeji, preto zvolal vo veľrade: „Bratia, ja som farizej, syn farizejov. Pre nádej a zmŕtvychvstanie ma súdia. Ako to povedal, nastala medzi farizejmi a saducejmi hádka a zhromaždenie sa rozčeslo. Lebo saduceji tvrdia, že niet zmŕtvychvstania ani anjela, ani ducha, kým farizeji vyznávajú jedno i druhé“ (Sk 23,6-8)*.

Predpokladáme, že Pavol strávil v Jeruzaleme 4 – 5 rokov. Takým spôsobom sa dostaneme do obdobia rokov 24 – 30 po Kr, keď bol Pavol na „štúdiách“ u Gamaliela v Jeruzaleme.

Pavlov čas strávený v Jeruzaleme priviedol niektorých biblistov k otázke, či sa Pavol stretol s pozemským Ježišom. Pavol pravdepodobne opustil Jeruzalem ešte pred začiatkom Ježišovej verejnej činnosti. Ani na jednom mieste totiž nespomína stretnutie s pozemským Ježišom a len ťažko môžeme predpokladať, žeby Pavol takú dôležitú udalosť nikde neuviedol.

Čo sa dialo s Pavlom od jeho odchodu od Gamaliela až po jeho obrátenie v Damasku, Sväté písmo neuvádza. Predpokladáme, že sa vrátil do Tarzu a zostal horlivým farizejom v duchu výchovy, ktorú prijal v Jeruzaleme. V čase po nanebovstúpení Pána Ježiša sa Pavol znova objavuje v Jeruzaleme. Skutky apoštolov ho spomínajú pri kameňovaní svätého Štefana, prvého mučeníka Cirkvi. Od

jeruzalemského synedria dostal oficiálne poverenie prenasledovať kresťanov a s týmto mandátom odchádza do Damasku.

Stretnutie s Pánom na ceste do Damasku

Najdôležitejšou udalosťou v Pavlovom živote je udalosť na ceste do Damasku, na ktorej sa mu zjavil sám Pán Ježiš. Bolo to niekedy okolo roku 36 po Kr. Toto stretnutie zmenilo Pavla, člena židovského národa, a urobilo z neho autentického kresťana, zapáleného misionára, verného a odvážneho svedka a apoštola Ježiša Krista. Z pohľadu tých čias Pavol neprešiel z jedného náboženstva do druhého, lebo v tom čase kresťanstvo nebolo oficiálne oddelené od židovstva. Neprešiel ani z priemerného prežívania viery k prežívaniu horlivejšiemu. Bol vždy horlivý za Boha a jeho zákony, či už najprv ako farizej, alebo neskôr ako apoštol Ježiša Krista. Pri stretnutí s Kristom sa Pavol mení kvalitatívne a radikálne na „nové stvorenie“. Pavol sám povie: *Kto je teda v Kristovi, je novým stvorením (2Kor 5,17)*. Pri Damasku bol Bohom povolaný do služby, ale bolo to aj jeho vlastné rozhodnutie: *A vôbec všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána. Preň som všetko stratil a pokladám za odpadky, aby som získal Krista“ (Flp 3,8-9)*.

Po príchode do Damasku Pán poslal Ananiáša, aby Pavla pokrstil. Hoci zážitok pri Damasku a návšteva Ananiáša sú dve chronologicky oddelené udalosti, predsa sa vzájomne dopĺňajú. Na jednej strane Pavol veľmi silno zdôrazňuje, že jeho apoštolát pochádza z Božieho poverenia. Ako ostatným apoštolom, tak aj jemu sám Kristus dal jedinečné poslanie. Preto sa aj Pavol nazýva apoštolom. Na druhej strane Boh chcel, aby sa toto povolanie stalo jasným vnútri Cirkvi, aby sa odstránili všetky pochybnosti. Sprostredkovanie Ananiáša malo Pavlovi pomôcť pochopiť svoje apoštolské poslanie vo svetle kresťanského spoločenstva.

Po zážitku pri Damasku sa utiahol na istý čas do pustej oblasti Arábie, aby tam premeditoval svoje stretnutie s Pánom, ktorý ho ustanovil za apoštola. Neubehol dlhý čas a Pavol začal ohlasovať Krista v synagógach v Damasku. Jeho kázanie popudzovalo Židov, pretože namiesto povzbudenia v židovstve ich miatol svojím dokazovaním, že Ježiš je Mesiáš. Preto Pavol odišiel do Jeruzalema, aby sa stretol s apoštolmi. Bolo to niekedy okolo roku 39 po Kr. Pre apoštolov bol však neznámy, dokonca vyvolával neistotu, lebo ešte pred nejakým časom prenasledoval kresťanov. Pavol bol predsa svedkom kameňovania Štefana a súhlasil s jeho smrťou. V tejto nedôverčivej situácii sa Pavla ujal Barnabáš. Pavlove kázne vyvolávali nepokoje medzi helenistami, ktorí ho chceli zabiť. Helenisti boli Židia z diaspóry, ktorí prichádzali do Jeruzalema doplniť si štúdiá (ako kedysi Pavol) alebo jednoducho navštíviť sväté mesto. Polemika musela byť ostrá. Pavol bol z ich strany ponímaný ako zradca. Preto radšej odchádza do rodného Tarzu. O tomto období Pavlovho života nám Sväté písmo nepodáva nijaké správy. Môžeme predpokladať, že aj v týchto končinách hlásal evanjelium. Tam ho niekedy okolo roku 43 po Kr. vyhľadal Barnabáš a priviedol do Antiochie, kde spolu začali účinkovať.

Prvá misijná cesta

Na prvú misijnú cestu v rokoch 45 – 48 po Kr. sa Pavol vybral s Barnabášom a vzali aj Jána Marka. Prešli ostrov Cyprus a mestá v Malej Ázii: Perge, Antiochia v Pizídi, Ikónium, Lystra a Derbe. Hlásali evanjelium a pre Krista získavali Židov aj pohanov. Zo svojej prvej misijnej cesty sa vrátili tou istou cestou, ako prišli: *Potom sa vrátili do Lystry, Ikónia a Antiochie. Posilňovali srdcia učeníkov a povzbudzovali ich, aby vytrvali vo viere a že do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia. A keď im po jednotlivých cirkvách ustanovili starších, modlili sa a postili a odporúčali ich Pánovi, v ktorého uverili (Sk 14,21-23)*. Videli potrebu povzbudiť vo viere spoločenstvá kresťanov a ustanovili starších. Úlohou starších bolo bdieť nad stádom a rozvíjať vieru, ktorú do nich vložil Kristus prostredníctvom ohlasovania apoštolov. Návrat do domovského spoločenstva kresťanov v Antiochii Skutky apoštolov

opisujú takto: *Ked' ta došli a zhromaždili cirkev, rozpovedali, aké veľké veci s nimi urobil Boh a že pohanom otvoril dvere viery. A zostali dlhší čas s učeníkmi (Sk 14,27-28).*

Apoštolský snem v Jeruzaleme

Počas neprítomnosti Pavla a Barnabáša došlo v Antiochii k nezhodám. Prišli kresťania pochádzajúci zo židovstva z Judey, ktorí sa držali zásady: *Ak sa nedáte obrezať podľa Mojžišovho predpisu, nemôžete byť spasení (Sk 15,1).* Pre túto situáciu sa komunita rozštiepila na dva tábory a hrozilo, že pravda Kristovho evanjelia bude rozdelená. Pavol a Barnabáš sa v roku 49 po Kr. rozhodli pre cestu do Jeruzalema, ktorý je matkou všetkých cirkevných spoločenstiev, aby tam predložili svoju náuku ostatným apoštolom.

Skutky apoštolov naznačujú, že v Cirkvi od počiatku existovala nielen jednota, ale aj sila otvorene diskutovať. Záver jeruzalemského zhromaždenia vystihujú Jakubove slová, ktoré sú uznesením všetkých apoštolov: *Preto si myslím, že neslobodno znepokojuvať tých, čo sa z pohanov obracajú k Bohu, ale im treba napísať, aby sa zdŕžali poškvrneného modlami, smilstva, zaduseného a krvi (Sk 15,19-20).* Vzťahovalo sa na štyri body:

- Nepoškrniť sa jedením mäsa obetovaného modlám (porov. *Lv 17,7-9*). Židia nesmeli jesť ani toto mäso. Znamenalo by to účasť na samotnej modloslužbe (porov. *1Kor 8,1-13; 10,14-33*).
- Nekonzumovať krv (podľa predpisu v *Lv 17,10-14*). V židovstve vládlo presvedčenie, že v krvi je sídlo života a konzumovať krv znamenalo zmocniť sa života.
- Nekonzumovať mäso udusených zvierat je rozvinutím predchádzajúceho príkazu v *Lv 17,13-14*, lebo z uduseného zvieraťa neodišla krv, preto jesť jeho mäso znamenalo prijímať aj krv.
- Zdržať sa smilstva. Zdá sa, že išlo o zákaz manželstva medzi pokrvnými a príbuznými (porov. *Lv 18,6-23*).

Určite nešlo o jediné príkazy, ktoré sa kládli na pohanokresťanov. Tieto uznesenia môžeme vidieť skôr ako vzájomné pochopenie pohanokresťanov a židokresťanov. Išlo najmä o tie komunity, ktoré boli zmiešané a žili v nich kresťania zo židovstva aj z pohanstva.

Druhá misijná cesta

Druhá misijná cesta ukazuje, že Pavol sa stále staral o všetky cirkvi. Chcel byť prítomný medzi tými, ktorých získal pre Krista. To je hlavný dôvod jeho ďalšej cesty. Chcel vidieť reálny stav, v ktorom sa ním založené komunity nachádzali: *Vráťme sa a ponavštevujme bratov, ako sa majú, po všetkých mestách, kde sme hlásali Pánovo slovo (Sk 15,36).* Na túto druhú cestu v rokoch 50 – 53 po Kr. Pavol odchádza v spoločnosti Sílasa. Pavol a Sílas najskôr navštívili komunity kresťanov, ktoré založili na prvej misijnej ceste, aby ich upevnili vo viere. V Lystre Pavol stretol Timoteja, o ktorom dostal dobré odporúčania od veriacich z Lystry a Ikónia. Preto ho zobral za svojho spoločníka a teraz už spolu v trojici zamierili na nové misijné územia do Grécka. Z Troady sa preplavili na európsky kontinent do mesta Filipy, kde získali pre kresťanstvo Lýdiu, predavačku purpuru. Sk 16, 15 sa zmieňujú o tom, že sa dala pokrstiť ona i celý jej dom, čo je dôležité pre náuku Katolíckej cirkvi o krste malých detí. Predpokladáme, že boli pokrstení nielen dospelí, ale aj deti. Pavol ostal v jej dome nejaký čas. Kresťanská komunita vo Filipách sa aj neskôr tešila Pavlovej obľube, lebo iba od nich prijal osobné dary. Potom prišli do Solúna, ktorý poznáme aj ako rodisko svätých Cyrila a Metoda. Ďalej ohlasovali Kristovo evanjelium v Berei, v Aténach a v Korinte, kde Pavol napísal svoje prvé dva listy, a to veriacim do Solúna. Po roku a pol pôsobenia v Korinte (porov. *Sk 18,11*) sa vrátili opäť do Antiochie v Sýrii.

Tretia misijná cesta

Tretia misijná cesta sa uskutočnila v rokoch 53 – 59 po Kr. Jej hlavným cieľom bolo mesto Efez, keďže v závere druhej cesty Pavol prisľúbil, že sa tam vráti: *Znova sa k vám vrátim, ak to bude chcieť Boh* (Sk 18,21). Efez, vďaka svojej polohe, bol v tom čase najdôležitejším mestom v Malej Ázii. Na konci 1. stor. po Kr. malo mesto približne 450 až 500 tisíc obyvateľov. Efez bol centrom kultu bohyně Artemis (v rímskom náboženstve uctievaná pod menom Diana), ktorá tu mala svoj chrám nazývaný Artemision, považovaný za jeden zo siedmich divov sveta. Pavol preto musel čeliť pohanskému kultu, ktorý uctieval túto bohyňu. V tomto meste pôsobil asi tri roky. Veľa času venoval písaniu listov. V tomto čase napísal dva listy veriacim do Korintu, list veriacim do Galácie (Galat'anom) a do Filíp. Z Efezu sa Pavol vydal smerom do Troady a navštívil hlavné kresťanské spoločenstvá vo Filipách, Solúne a v Berei. V týchto macedónskych mestách sa nezdržal dlho, ale *prechádzal tými krajinami, povzbudzoval bratov mnohými slovami* (Sk 20,2). Z Macedónska prešiel do Grécka, presnejšie do Korintu, kde napísal List Rimanom.

Väzenie a smrť

Na konci svojej tretej misijnej cesty sa Pavol rozhodol ísť do Jeruzalema. Čakalo ho väzenie pre Krista, ale napriek tomu sa nevyhýbal utrpeniu. Je nádherné čítať jeho rozlúčkovú reč v Miléte, kde sa pred zhromaždenými staršími z Efezu modlí za Cirkev (porov. Sk 20,18-38). Je to modlitba aj za nás, za našu vernosť a vytrvalosť vo viere. Niekedy okolo roku 59 po Kr. prišiel do Jeruzalema. Pri návšteve jeruzalemského chrámu ho Židia obvinili z porušovania Mojžišovho zákona a zo znesvätenia chrámu, lebo zaviedol svojho spoločníka, pohana Trofima, na nádvorie, kde mohli vstúpiť len Židia. Pavla zatkli a rímski vojaci ho previezli do Cézarey Prímorskej na brehu Stredozemného mora. Pred rímskym prokurátorom Festom sa Pavol odvolal na svoje rímske občianstvo, odvolal sa na právo byť vypočutý pred cisárskym súdnym dvorom. Preto ho okolo roku 60 po Kr. deportovali do Ríma. Na plavbe po mori Pavol zažil stroskotanie na ostrove Malta, kde ho poštípala vretenica. Skutky apoštolov ukazujú, že Pavol je Božím chránencom, unikol smrti nielen pri stroskotaní, ale aj pri uhryznutí hadom. V Ríme mohol bývať v súkromnom dome dva roky, ale stále ho strážili vojaci ako väzňa. Pavol aj tu *ohlasoval Božie kráľovstvo a učil o Pánu Ježišovi Kristovi so všetkou odvahou a bez prekážky* (Sk 28,31). Touto informáciou sa končia Skutky apoštolov. Ako Jeruzalem bol centrom židovstva, tak Rím bol centrom vtedajšieho pohanstva. Prostredníctvom Pavlovej osoby sa Kristovo evanjelium dostalo až do srdca vtedajšieho rímskeho impéria. Dva roky, ktoré Pavol strávil v Ríme, boli naplnené intenzívnou apoštolskou činnosťou. Nezabúdaj na všeobecné potreby Cirkvi, čo potvrdzujú listy Filemonovi, Kolosanom, a Efezanom.

Rekonštrukcia Pavlovho života počas a po skončení rímskeho väzenia je takmer nemožná, lebo nám chýbajú dostupné hodnoverné pramene. Pavol v Liste Rimanom spomína svoj úmysel ohlasovať Kristovu blahozvesť v Španielsku: *Keď to dokončím a riadne im odovzdám toto ovocie, vydám sa cez vás do Španielska* (Rim 15,28). Chýbajú však akékoľvek dôkazy, ktoré by potvrdzovali Pavlov pobyt a opis činnosti v Španielsku. Preto sa tento jeho zámer pravdepodobne neuskutočnil. Počas vlády cisára Nera (zomrel v roku 68 po Kr.) Pavol obetoval svoj život pre Krista, ktorý sa stal jeho odmenou a korunou víťazstva. Podľa tradície bol sťatý mečom a pochovaný pri Ostijskej ceste, kde dnes stojí bazilika zasvätená tomuto neúnavnému Apoštolovi národov.

PAVLOVE LISTY

Ak vylúčime List Hebrejom, o ktorom boli už v staroveku pochybnosti, či je Pavol jeho autorom, tak ďalších 13 listov je pripisovaných Pavlovi, čo je takmer polovica všetkých novozákonných spisov. Medzi exegétmi je dnes spoločná zhoda, že sedem listov pochádza priamo od apoštola Pavla: Prvý list

Solúnčanom, Prvý a Druhý list Korint'anom, List Galat'anom, List Filipanom, List Rimanom a List Filemonovi. Isté pochybnosti vzhľadom na priame autorstvo prevládajú pri listoch: Druhý list Solúnčanom, List Efezanom, List Kolosanom a ešte viac pri tzv. pastorálnych listoch: Prvý a Druhý list Timotejovi a List Títovi, o ktorých je rozšírená všeobecná mienka, že ich napísal po Pavlovej smrti nejaký jeho žiak, lebo obsahujú veľa pavlovského materiálu. Pre listy pochádzajúce priamo od Pavla sa používa označenie: *Protopavlovské listy*. Tie, pri ktorých je pochybnosť, či ich autorom je priamo Pavol, sa označujú: *deuteropavlovské listy*.

Spočiatku jednotlivé listy vlastnili konkrétne cirkevné komunity, ktorým boli adresované. Neskôr sa začali vymieňať medzi komunitami a zhromažďovať, až došlo k vytvoreniu jednej zbierky Pavlových listov – *Corpus Paulinum* niekedy koncom 1. stor. po Kr.

Z formálnej stránky sa Pavlove listy podobajú, spôsobom písania, listom vo vtedajšom čase. Každý list má svoj nadpis, v ktorom je uvedený:

- *Odosielaťel'*: Pavol v ňom uvádza svoj titul „apoštol“ a často aj mená spolupracovníkov.
- *Adresát*: Uvedenie kresťanského spoločenstva alebo jednotlivca, ktorým je list určený.
- *Pozdrav*: Želanie Božieho pokoja, milosti a pod.

Potom nasleduje obsah samotného listu, ktorý má často dve základné časti:

- *Náuková časť* – v nej Pavol predkladá správne chápanie Kristovho evanjelia, odpovedá na otázky kresťanských spoločenstiev alebo rieši ich problémy.
- *Povzbudzujúca časť* – v nej Pavol prenáša do života závery vyplývajúce z prvej časti.

Záver svojou štruktúrou zodpovedá úvodu:

- *Podpis*: slúžil na overenie pravosti listu a odosielaťela.
- *Pozdrav*: Pavol odovzdáva pozdravy a dáva posledné odporúčania.
- *Ukončenie*: záverečný pozdrav – zvolávanie Božieho požehnania.

Ako bolo zvykom vo vtedajších časoch, ani Pavol vo väčšine prípadov nepísal svoje listy vlastnoručne, ale ich diktoval a na konci listu „vlastnou rukou“ pridal pár riadkov. V Liste Rimanom poznáme aj meno pisára, ktorý tento list písal: *Pozdravujem vás ja, Tercius, čo píšem tento list v Pánovi“ (Rim 16,22)*.

Kristologický hymnus v Liste Filipanom 2,5-11

Hymnus oslavuje „Kristovu cestu“ od uponíženia sa kopätovnému osláveniu a prevzatiu definitívnej vlády. Pavol povzbudzuje Filipanov, aby napodobňovali Krista tým, že budú prijímať životné situácie a konať ako on. Hymnus má zreteľné dve časti. V prvej časti je to Kristus, ktorý je protagonistom – on sa nepridržal..., zriekol sa..., uponížil sa..., stal sa poslušným... V druhej časti je to Boh Otec, ktorý Krista povýšil a dal mu meno. Otec je pôvodcom Kristovho povýšenia a k nemu aj smeruje oslávenie Krista. Pavol to vystihne slovami *na slávu Boha Otca*. (Flp 2,11) Celý plán spásy, veľkonočná Kristova obeta má svoj cieľ v oslave Otca.

Hymnus predkladá Krista ako model viery a života kresťana. Veriť a vyznávať Krista ako Pána má ukázať Filipanom, že vyvýšenie Krista je dôsledkom jeho totálneho poníženia. Hymnus ospevuje, ba priam žasne nad cestou, ktorou prešiel Kristus, a jeho vyjadrenie poslušnosti Otcovi a lásky k ľuďom. Preto hymnus je úžasnou kontempláciou tejto nesmiernej lásky k nám.

Tajomné Telo Krista v Prvom liste Korint'anom 12

Pavol priniesol úplne jedinečný pohľad na chápanie Cirkvi, ktoré ukázal v 1 Kor. Zo židovského prostredia poznal obrazy, ktorými izraelský národ pripodobňoval svoj vzťah k Bohu: Pánova vinica,

ovčinec, stavba, Boží ľud... Pavol priniesol však obraz tajomného Kristovho tela, obraz, ktorý bol židovskej kultúre nepredstaviteľný, ale pre grécku kultúru bežný. V Prvom liste Korint'anom Pavol využíva obraz ľudského tela, v ktorom rôzne jeho časti majú rozličnú úlohu, a predsa navzájom tvoria jednotu, aby poukázal na dôležité chápanie Cirkvi, ktorá nemá autonómne poslanie. V Kristovi má svoju hlavu a jednotlivé časti majú svoje dôležité, ba až nezastupiteľné poslanie. Ide o to, aby sme budovali Cirkev ako spoločenstvo žitej viery. Nemám na mysli Cirkev len ako akési duchovné spoločenstvo srdc, ale Cirkev chápanú aj ako viditeľnú inštitúciu. Cirkvi, ktorá by zostala len na neviditeľnej rovine, by hrozil individualizmus, v ktorom si s Bohom vytvorím isto osobný vzťah. Život kresťana na prvom mieste charakterizuje viditeľné spoločenstvo, život v komunite, láska k bratom a sestram, solidarita, charita. Skúsenosť histórie nám ukazuje, že tam, kde zostali ideály len na rovine myšlienky, boli odsúdené na zánik.

Pavlova cesta lásky

Pavlov hymnus na lásku (1Kor 12,31 – 13,13) patrí medzi najznámejšie texty Svätého písma. Jeho pôvab strhuje a nadchýna. Žiaľ, redukuje sa jeho skutočná hĺbka, ak zaznieva iba pri sobášnych obradoch a vysvetľuje sa ako láska manželov. Ide o lásku, ktorou Pavol miluje Boha a miluje aj bratov a sestry. Paradoxne Pavol tento text nenazýva slovom hymnus, ale cestou: *A ešte vznešenejšiu cestu vám ukážem* (1Kor 12,31). Pre Pavla je láska hodnotou, ktorá sa získava namáhavým putovaním, je to cieľ, ktorý je potrebné dosiahnuť. Opakuje sa schéma: 1. *Ak mám...*; 2. *ale nemám lásky*; 3. *som ničím*. Láska je taká nevyhnutná a podstatná, že každá aktivita, aj tá najvznešenejšia, by sa bez lásky rozplynula v ničotu. Podobne ako dnes, aj v tých časoch sa slovom láska zvykli označovať aj jej klamné podoby. Ľudia si namýšľajú lásku pri vlastnom egoizme. Preto Pavol cíti, že treba dávať pozor a rozlišovať, čo je láska a čo láska nie je. Láska odmieta zlo, aj keď možno nesie klamlivý okamih radosti. Vrcholom tejto Pavlovej úvahy je totálnosť lásky, ktorá preniká všetky aspekty ľudského života. *Láska všetko znáša, všetko verí, všetko dúfa, všetko vydrží* (1Kor 13,7). V tomto verši sa láska spája s ďalšími dvoma božskými čnosťami – s vierou a nádejou. Iba vtedy, ak milujeme Boha celým srdcom, celou dušou, z celej mysle a celou silou, môžeme veriť v Boha naplno a dúfať v jeho prisľúbenia.

Záverečné zhodnotenie

Na Pavla vplývali: židovská výchova, grécke vzdelania rímske prostredie. Tieto tri prostredia zostali aj po Pavlovom povolání za Ježišovho učeníka pri Damasku pevnou súčasťou jeho osobnosti. Pre nás je to výzva, aby aj naše „prostredia“ (pôvod, vzdelanie, talenty, práca...) zostali súčasťou identity Ježišovho učeníka. Majme túžbu poznať jeho listy, postupne ich čítajme. Vnímajme najmä Pavlovu odpoveď na Božiu milosť, ktorá v ňom pôsobila. Nech je to povzbudenie pre nás, že s Božou milosťou aj napriek našej krehkosti a slabostiam sme silní v tomto svete.